

HE 117/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tuloverolain 105 a ja 143 §:n muuttamisesta sekä tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia ja tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 9 800 markasta eli noin 1 650 eurosta 2 140 euroksi. Kotitaloudelle maksettavan työllistämistuen määräaikaista verovapautta ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2002 loppuun. Ul-

komailla tehdystä työstä saadun palkan verovapautta koskevan niin sanotun kuuden kuukauden säännön siirtymäaikaa ehdotetaan jatkettavaksi vuodella.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2002 alusta. Esitys liittyy valtion vuoden 2002 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Tuloverolaki

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Tuloverolain (1535/1992) 105 a §:ssä säädetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksestä. Se lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. Hallituksen esityksessä 96/2001 vp, joka on eduskunnan käsiteltävä, on ehdotettu, että vähennys myönnettäisiin vuodesta 2001 myös ansiotulona pidettävien käyttökorvausten perusteella.

Vähennyksen määrä on vuodelta 2001 35 prosenttia siihen oikeuttavien tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta, mutta kuitenkin enintään 9 800 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markan ylittävältä

osalta. Kun puhdas ansiotulo on hieman yli 355 000 markkaa, ansiotulovähennystä ei myönnetä.

Hallituksen esityksessä euron käyttöönoton edellyttämiksi muutoksiksi verolainsäädäntöön (HE 91/2001 vp) on ehdotettu vähennyssäännökseen sisältyvät markkamäärät muutettaviksi euromääräisiksi. Edellä mainittu 15 000 markkaa ehdotetaan muutettavaksi verovuodesta 2002 alkaen 2 500 euroksi, 9 800 markkaa 1 650 euroksi ja 75 000 markkaa 12 600 euroksi. Esitys on eduskunnan käsiteltävänä.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen tarkoituksena on kannustaa pienituloisia hakeutumaan työhön ja hankkimaan lisätuloja. Vähennys keventää erityisesti ansiotyön verotusta. Hallitus ehdottaa osana vuoden 2002 tuloverotuksen kevennyksiä kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen enimmäismäärää korotettavaksi. Vähennys olisi edelleen 35 prosenttia vähennykseen oikeuttavan tulon 7 230 euron määrään asti eli tästä tulosta noin 1 655 euroa. Tämän ylittävältä osalta vähennystä saisi 10 prosenttia ylittävän tulon määrästä niin, että vähennyksen enimmäismäärä olisi 2 140 euroa. Vähennys pieneni ansiotulojen määrän kasvaessa kuten aikai-

semminkin 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 12 600 euroa ylittävältä osalta. Vähennystä ei saisi puhtaiden ansiotulojen ylittäessä noin 73 740 euroa.

Kotitalouksien saaman työllistämistuen ja työmarkkinatuen verovapauden jatkaminen

Kotitalouksia on vuodesta 1994 lukien kannustettu työllistämään työttömiä työnhakijoita työllistämistuen avulla. Järjestelmässä kotitalouksille maksetaan työllistämistukea, jota käytetään työllistettävän palkkaukseen. Työllistämistuki on ollut kotitalouksille verovapaata tuloa edellyttäen, että tukea ei ole käytetty elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa. Vuoden 1998 alusta otettiin työvoimapoliittisen uudistuksen yhteydessä käyttöön uusi tukimuoto, niin sanottu yhdistelmätuki. Yhdistelmätukea voidaan myöntää työnantajalle, joka tekee työ- tai oppisopimuksen sellaisen työnhakijan kanssa, jolle on maksettu työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea 500 päivältä ja joka työllistettäessä on oikeutettu työmarkkinatukeen. Yhdistelmätuki muodostuu työnantajalle maksettavasta työmarkkinatuesta ja työllistämistuesta. Myös kotitalous voi saada yhdistelmätukea.

Kotitalouksissa tapahtuvaa työllistämistä on verotuksessa tuettu vuodesta 2001 kotitalousvähennyksellä. Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos samaa työsuoritusta varten on saatu työllistämistukea tai työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea.

Työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki ja työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki ovat olleet työllistävälle kotitalouksille tuloverolain 143 §:n 7 momentin nojalla verovapaata tuloa vuosilta 1998—2000 toimitettavissa verotuksissa. Hallituksen esityksessä 96/2001 vp, joka on eduskunnan käsiteltävänä, on ehdotettu verovapautta jatkettavaksi vuonna 2001.

Kotitalouksille maksettavat työllistämistuki ja työmarkkinatuki ovat erityisiä vaikeammin työllistettäviin kohdistuvia tukimuotoja. Ne eivät ole edellä mainitusta säännöksestä johtuen päällekkäisiä kotitalousvähennyksen kanssa. Kotitalouksissa on tuen piiriin kuulu-

vien pitkäaikaistyöttömien ryhmään kuuluville työntekijöille sopivia työpaikkoja, ja kotitalouksien halukkuus yhdistelmätuella tapahtuvaan työllistämiseen on lisääntynyt. Työnantajana toimivan kotitalouden verotuskohtelun muuttaminen vähentäisi tuen käyttöä. Tämän vuoksi luonnollisen henkilön muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa työnantajana saaman työllistämistuen ja kotitaloudelle työnantajana maksettavan työmarkkinatuen verovapautta ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2002 loppuun.

1.1. Laki tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Tuloverolain 77 §:n 1 momentin mukaan vähintään kuusi kuukautta kestävästä yhtäjaksoisesta ulkomaantyöskentelystä saatu palkka on kokonaan verovapaata tuloa edellyttäen, että verosopimuksen mukaan työskentelyvaltio voi sitä verottaa. Nykyisen muotonsa tämä niin sanottu kuuden kuukauden sääntö sai vuoden 1998 alusta voimaan tullessa lailla 1024/1997. Mainitulla lailla muutettiin vuosina 1996 ja 1997 sovellettavana ollutta lakia, jonka mukaan 60 prosenttia ulkomaantyöskentelystä saadusta palkasta oli veronalaista tuloa. Ennen vuotta 1996 voimassa olleen kuuden kuukauden säännön mukaan ulkomaantyöskentelystä saatu palkka oli niin ikään kokonaan verovapaata tuloa. Nykyisen säännöksen voimaantulomääräyksen mukaan ennen vuotta 1996 voimassa ollut kuuden kuukauden sääntöä sovelletaan edelleen vuosilta 1996—2001 toimitettavissa verotuksissa, jos ulkomaantyöskentely on alkanut ennen vuotta 1996 tai ennen vuotta 2002 ja liittyy rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoimintaan ja jos Suomen ja työskentelyvaltion välillä voimassa olevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nimenomaisen määräyksen mukaan työskentelyvaltio ei saa verottaa palkasta, joka saadaan rakennus, asennus- tai kokoonpanotoimintaan liittyvästä työstä. Näillä määräyksillä pyrittiin lieventämään säännön muutoksesta johtuvia vaikutuksia.

Edellytykset säännön muutoksesta johtuvien vaikutusten lieventämiseksi ovat edelleen

olemassa. Projektivientiin liittyvän rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoiminnan osalta yksi tärkeimmistä ulkomaantyöskentelyn kohteista on ollut Venäjä. Säännön muutosten lieventäminen on tältä osin liittynyt saman aikaan vireillä olleeseen Suomen ja Venäjän välillä neuvoteltuun uuteen tuloverosopimukseen, joka ei ole vielä voimassa. Rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoiminnan osalta uudessakin tuloverosopimuksessa on tarkoitettu soveltaa nykyisen sopimuksen määräyksiä siirtymäkauden ajan vuoden 2002 loppuun. Verosopimuksen siirtymäsäännöksen sisältö vahvistuu silloin, kun sopimus tulee voimaan. Verosopimuksen ja kuuden kuukauden säännön siirtymäsäännösten lopullinen yhteensovittaminen voi siten tapahtua vasta sopimuksen voimaantulon jälkeen, jolloin kuuden kuukauden säännön siirtymäaikaan tarvittaessa tarkistetaan. Tämän vuoksi ehdotetaan nykyisen kuuden kuukauden säännön mukaisesti, että sääntöä, sellaisena kuin se oli ennen vuotta 1996, sovelletaan edelleen vuosilta 1996—2002 toimitettavissa verotuksissa vuonna 1995 tai sitä aikaisemmin alkaneesta ulkomaantyöskentelystä saatuun palkkaan. Lisäksi ehdotetaan, että tämä koskisi myös ulkomaantyöskentelyä sellaisessa valtiossa, jonka kanssa voimassa olevaan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyyn sopimukseen sisältyvän nimenomaisen määräyksen mukaan työskentelyvaltio ei saa verottaa rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoimintaan liittyvästä työstä saatavasta palkasta. Tämä poikkeussäännös koskisi vuosina 1996—2002 alkanutta ulkomaantyöskentelyä. Poikkeussäännös tulisi sovellettavaksi erityisesti rakennustoimintaan Venäjällä.

2. Esityksen vaikutukset

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen muutos on osa hallituksen ehdottamaa vuo-

den 2002 verokevennystä. Kevennysten taloudellisia vaikutuksia on selvitetty valtion vuoden 2002 talousarvioesitykseen liittyvässä esityksessä vuoden 2002 veroasteikkolaiksi.

Työllistämistukea ja työmarkkinatukea kotitalouksille on vuonna 2000 maksettu noin 75 miljoonaa markkaa. Tuesta verotettaessa veron osuus olisi tästä noin puolet. Jos tuki olisi veronalaista, sitä tuskin otettaisiin entisessä määrin vastaan. Jos työllistäminen vähenisi, verotulot työn perusteella jäisivät saamatta. Verovapaudesta ei aiheutunekaakaan merkittäviä verotulojen menetyksiä.

Palkan verovapautta koskevan niin sanotun kuuden kuukauden säännön siirtymäkauden jatkamisella edelleen vuodelle ei ole merkittäviä verotuloja vähentäviä vaikutuksia.

Esitykseen sisältyvällä ehdotuksella ei ole merkittäviä hallinnollisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2002 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälä, jotka sisältyvät eduskunnan käsiteltävänä oleviin hallituksen esityksiin 91/2001 vp. ja 96/2001 vp.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 2002 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tuloverolain 105 a ja 143 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 105 a §:n 2 momentti ja 143 §:n 7 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 105 a §:n 2 momentti laissa 1165/2000 ja 143 §:n 7 momentti laissa 1220/1999, seuraavasti:

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Vähennys on 35 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta tulojen 7 230 euron määrään saakka ja sen ylittävältä osalta 10 prosenttia. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 140 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 12 600 euroa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 12 600 euroa ylittävältä osalta.

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

Vuosilta 1998—2002 toimitettavissa verotuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Lain 105 a §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2002 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 77 §:n 1 momentin voimaantulosäännöksen 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1166/2000, seuraavasti:

Lain 77 §:n 1 momenttia sovelletaan palkkaan, joka saadaan 1 päivänä tammikuuta 1998 tai sen jälkeen. Vuoden 1995 aikana voimassa ollutta lakia sovelletaan kuitenkin vuosilta 1996—2002 toimitettavissa verotuksissa, jos ulkomaantyöskentely

- 1) on alkanut ennen vuotta 1996; taikka
- 2) alkaa tai on alkanut ennen vuotta 2003 ja liittyy rakennus-, asennus- tai kokoonpano-

toimintaan sekä Suomen ja työskentelyvaltion välillä voimassa olevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nimenomaisen määräyksen mukaan työskentelyvaltio ei saa verottaa palkasta, joka saadaan rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoimintaan liittyvästä työstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki**tuloverolain 105 a ja 143 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 105 a §:n 2 momentti ja 143 §:n 7 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 105 a §:n 2 momentti laissa 1165/2000 ja 143 §:n 7 momentti laissa 1220/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Vähennys on 35 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 9 800 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markkaa ylittävältä osalta.

Vähennys on 35 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta tulojen 7 230 euron määrään saakka *ja sen ylittävältä osalta 10 prosenttia*. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 140 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 12 600 euroa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 12 600 euroa ylittävältä osalta.

HE 91/2001 vp

Vähennys on 35 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 1 650 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 12 600 euroa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 12 600 euroa ylittävältä osalta.

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

Vuosilta 1998-2000 toimitettavissa vero-

Vuosilta 1998—2002 toimitettavissa vero-

Voimassa oleva laki

tuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta annetun lain (1354/1997) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa.

Ehdotus

tuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa.

HE 96/2001 vp

Vuosilta 1998—2001 toimitettavissa vero-
tuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Lain 105 a §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2002 toimitettavassa verotuksessa.

2.**Laki****tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 77 §:n 1 momentin voimaantulosäännöksen 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1166/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Lain 77 §:n 1 momenttia sovelletaan palkkaan, joka saadaan 1 päivänä tammikuuta 1998 tai sen jälkeen. Vuoden 1995 aikana

Ehdotus

Lain 77 §:n 1 momenttia sovelletaan palkkaan, joka saadaan 1 päivänä tammikuuta 1998 tai sen jälkeen. Vuoden 1995 aikana

voimassa ollutta lakia sovelletaan kuitenkin vuosilta 1996—2001 toimitettavissa verotuksissa, jos ulkomaantyöskentely

1) on alkanut ennen vuotta 1996; taikka

2) alkaa tai on alkanut ennen vuotta 2002 ja liittyy rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoimintaan sekä Suomen ja työskentelyvaltion välillä voimassa olevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nimenomaisen määräyksen mukaan työskentelyvaltio ei saa verottaa palkasta, joka saadaan rakennus, asennus- tai kokoonpanotoimintaan liittyvästä työstä.

voimassa ollutta lakia sovelletaan kuitenkin vuosilta 1996—2002 toimitettavissa verotuksissa, jos ulkomaantyöskentely

1) on alkanut ennen vuotta 1996; taikka

2) alkaa tai on alkanut ennen vuotta 2003 ja liittyy rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoimintaan sekä Suomen ja työskentelyvaltion välillä voimassa olevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen nimenomaisen määräyksen mukaan työskentelyvaltio ei saa verottaa palkasta, joka saadaan rakennus, asennus- tai kokoonpanotoimintaan liittyvästä työstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.
